

Hoàn thiện công tác bảo hiểm tài sản công Việt Nam hiện nay

TS. NGUYỄN THỊ MỸ DUNG

Trong những năm gần đây, thiên tai- lũ lụt do biến đổi khí hậu toàn cầu có xu hướng gia tăng và đang diễn ra ngày càng nghiêm trọng. Các hiện tượng thời tiết bất thường, bão lũ, sóng thần, động đất, hạn hán và giá rét kéo dài... đã gây ra nhiều thiệt hại cho nền kinh tế toàn cầu, ảnh hưởng đến môi trường đầu tư của các quốc gia nói chung và Việt Nam nói riêng, đặc biệt là những quốc gia đang phát triển vì thị trường bảo hiểm phi nhân thọ- nguồn tài trợ tài chính quan trọng cho trang trải cho rủi ro thiên tai- của những nước này còn non trẻ. Chi phí tái thiết, phục hồi sau thiên tai của các quốc gia bị thiên tai đều rất yếu, tất cả đều trông chờ vào Chính phủ và các hộ gia đình. Bảo hiểm tài sản công là một trong những giải pháp quan trọng mà nhiều nước đã sử dụng nhằm giảm gánh nặng chi phí của Chính phủ và các hộ gia đình do thiên tai. Vậy bảo hiểm tài sản công là bảo hiểm những tài sản nào và có giải pháp nào để đẩy mạnh công tác bảo hiểm tài sản công? Bài viết này tác giả mong muốn làm sáng tỏ thêm các vấn đề nêu trên.

Từ khoá: *Bảo hiểm tài sản công; Bảo hiểm nền kinh tế; Bảo hiểm an toàn tài chính; Phát triển thị trường bảo hiểm; Bảo hiểm phi nhân thọ.*

Theo Báo cáo Lloyd's London, tổn thất tài sản công không được bảo hiểm thiên tai ở 17 thị trường trên thế giới đã lên đến 168 tỷ USD và có 5 nước được xác định là không có bảo hiểm tài sản, khoảng 80% giá trị tổn thất là do thiên tai. Đứng đầu danh sách thiệt hại trong thời gian qua là Trung Quốc với số tiền thiệt hại là 18,91 tỷ USD, Ấn Độ thiệt hại 1,96 tỷ USD và Indonesia 1,45 tỷ USD. Riêng năm 2014, thiên tai đã gây ra tổn thất cho kinh tế thế giới lên đến 110 tỷ USD, riêng Châu Á là 52 tỷ USD... Chi phí tái thiết, phục hồi sau thiên tai của các quốc gia bị thiên tai đều rất yếu, tất cả đều trông chờ vào Chính phủ và các hộ gia đình. Vậy bảo hiểm tài sản công là bảo hiểm những tài sản nào và có giải pháp nào để đẩy mạnh công tác bảo hiểm tài sản công? Bài viết này tác giả mong muốn làm sáng tỏ thêm các vấn đề vừa nêu.

1. Bảo hiểm Tài sản công tại Việt Nam hiện nay

Theo dự thảo Luật Tài sản công của Việt Nam, tài sản công bao gồm có các loại sau đây:

- Tòa nhà, trụ sở làm việc và các tài sản khác gắn liền với đất;
- Quyền sử dụng đất đối với đất xây dựng trụ sở làm việc, cơ sở hoạt động;
- Máy móc, phương tiện vận tải, trang thiết bị làm việc;
- Tài sản kết cấu hạ tầng phục vụ lợi ích công cộng, lợi ích quốc gia: Hạ tầng giao thông; hạ tầng thủy lợi và cấp thoát nước; hạ tầng đô thị; hạ tầng cung cấp điện; hạ tầng thông tin; di tích lịch sử; hạ tầng khác;
- Tài sản dự trữ quốc gia;
- Đất đai;
- Tài nguyên thiên nhiên;
- Các tài sản khác theo quy định.

Bảo hiểm tài sản công là bảo hiểm tòa nhà, trụ sở làm việc và các tài sản khác gắn liền với đất; bảo hiểm máy móc, phương tiện vận tải, trang

thiết bị làm việc; bảo hiểm tài sản kết cấu hạ tầng phục vụ lợi ích công cộng, lợi ích quốc gia và Bảo hiểm tài sản dự trữ quốc gia.

Theo thông lệ quốc tế thì các doanh nghiệp bảo hiểm có thể cung cấp bảo hiểm cho phần lớn các loại tài sản trên, trừ đất đai, quyền sử dụng đất và tài nguyên thiên nhiên. Cơ quan, tổ chức, đơn vị có trách nhiệm mua bảo hiểm đối với từng loại tài sản công được Nhà nước giao sử dụng theo quy định của pháp luật. Bên cạnh đó, Chính phủ quy định chi tiết về trách nhiệm mua bảo hiểm bắt buộc, việc tổ chức

Bảng 1. Tổng giá trị tài sản công phân theo cấp quản lý

STT	Tài sản	Số lượng (cái/cơ sở)	Nguyên giá	
			Giá trị (tỷ đồng)	Tỷ trọng (%)
1	Đất	128.757	692.372,26	69,26
1.1	Trung ương	10.070	180.158,19	18,02
1.2	Địa phương	118.687	512.214,07	51,24
2	Nhà	285.081	240.641,96	24,07
2.1	Trung ương	25.748	49.476,99	4,95
2.2	Địa phương	259.333	191.164,97	19,12
3	Xe ô tô	36.897	20.623,27	2,06
3.1	Trung ương	11.012	6.982,80	0,70
3.2	Địa phương	25.885	13.640,47	1,36
4	Tài sản khác			
4.1	Nguyên giá từ 500 triệu đồng trở lên	21.801	45.911,83	4,59
4.1.1	Trung ương	10.598	26.766,72	2,67
4.1.2	Địa phương	11.203	19.145,11	1,92
4.2	Nguyên giá dưới 500 triệu đồng	5.076	142,76	0,02
4.2.1	Trung ương	1.978	55,51	0,01
4.2.2	Địa phương	3.098	87,25	0,01
Tổng số		477.612	999.692,08	100,00
Trung ương		59.406	263.440,20	26,35
Địa phương		418.206	736.251,88	73,65

Nguồn: Báo cáo của Bộ Tài chính

Bảng 2. Tổng giá trị tài sản công phân theo các đơn vị sử dụng

STT	Đơn vị	Số lượng		Nguyên giá	
		Cái/cơ sở	Tỷ trọng (%)	Giá trị (Tỷ đồng)	Tỷ trọng (%)
1	Cơ quan Nhà nước	154.184	32,28	269.730	26,98
2	Đơn vị sự nghiệp	304.810	63,82	690.590	69,08
3	Các tổ chức	13.254	2,78	36.582	3,66
4	Ban quản lý dự án	5.364	1,12	2.789	0,28
	Tổng cộng	477.612	100	999.691	100

Nguồn: Báo cáo của Bộ Tài chính

bán bảo hiểm bắt buộc, điều kiện bảo hiểm, nguyên tắc xác định mức phí bảo hiểm và số tiền bảo hiểm tối thiểu mà cơ quan, tổ chức, đơn vị được giao quản lý, sử dụng tài sản công và doanh nghiệp bảo hiểm có nghĩa vụ thực hiện. Vì vậy, đẩy mạnh triển khai bảo hiểm tài sản công sẽ góp phần mở rộng danh mục sản phẩm bảo hiểm tài sản của các doanh nghiệp bảo hiểm, từ đó đa dạng hóa danh mục rủi ro, mở rộng đối tượng được bảo hiểm, tối ưu hóa phí bảo hiểm, đồng thời cũng góp phần thúc đẩy thị trường bảo hiểm Việt Nam phát triển mạnh mẽ hơn.

Theo số liệu thống kê từ Cơ sở dữ liệu quốc gia về tổng giá trị tài sản công của Việt Nam tính đến ngày 31/12/2014 là 999.692 tỷ đồng; trong đó: Tài sản quyền sử dụng đất 692.372 tỷ đồng (chiếm tỷ trọng 69,26%), tài sản nhà 240.641 tỷ đồng (chiếm tỷ trọng 24,07%), tài sản ô tô 20.623 tỷ đồng (chiếm tỷ trọng 2,06%), tài sản khác có nguyên giá từ 500 triệu đồng trở lên/01 đơn vị tài sản 45.911,83 tỷ đồng (chiếm tỷ trọng 4,59%); tài sản khác có nguyên giá dưới 500 triệu đồng của các dự án sử dụng vốn nhà nước: 142,76 tỷ đồng (chiếm tỷ trọng 0,02%) và được giao cho các cấp quản lý, sử dụng (Bảng 1).

Tài sản công của Việt Nam nếu xét về tổng thể theo cơ quan, tổ chức, đơn vị quản lý, sử dụng thì khối các đơn vị sự nghiệp quản lý, sử dụng nhiều tài sản

công nhất với tổng giá trị tài sản là 690.590 tỷ đồng, tiếp theo là khối các cơ quan Nhà nước với tổng giá trị tài sản là 269.730 tỷ đồng; Khối các tổ chức với tổng giá trị tài sản 36.582 tỷ đồng; Khối các Ban quản lý dự án quản lý với tổng giá trị tài sản là 2.789,08 tỷ đồng (Bảng 2).

Trên thực tế, tài sản công cũng như các tài sản khác trong quá trình sử dụng đã bị thiệt hại, giảm

chất lượng và giá trị sử dụng do các rủi ro khách quan như thiên tai, hỏa hoạn, hoặc do hao mòn tự nhiên... Trong đó, rủi ro thiên tai như hỏa hoạn, lũ lụt,... có xu hướng xảy ra ngày càng cao, gây thiệt hại lớn. Trung bình mỗi năm thiên tai làm chết khoảng 500 người, gây thiệt hại 14.500 tỷ đồng, tương đương 1,2- 1,5% GDP cả nước. Theo Tổng cục Thống kê và Văn phòng thường trực Ban chỉ đạo phòng chống lụt bão trung ương, từ năm 1989 đến năm 2013, mưa bão, lũ lụt đã gây thiệt hại lớn đối với tài sản công chiếm gần 90% tổn thất (Bảng 3).

Khi thiên tai, bão lũ xảy ra thì từng cấp ngân sách phải chủ động sử dụng Quỹ dự phòng ngân sách của cấp mình để xử lý. Khoản dự phòng ngân sách Trung ương chỉ xem xét hỗ trợ cho các địa phương khi thiên tai diễn ra trên diện rộng, mức độ thiệt hại lớn vượt quá

Bảng 3. Tài sản công bị thiệt hại do mưa bão, lũ lụt gây ra giai đoạn từ năm 1989- 2013

Loại tài sản công	Nguyên nhân và mức độ thiệt hại			Tỷ trọng (%)	
	Lụt	Bão	Tổng số	Lụt	Bão
Công trình văn hóa, phúc lợi xã hội					
Phòng học (phòng)	39.316	40.036	79.352	50%	50%
Phòng bệnh (phòng)	1.982	15.539	17.521	11%	89%
Công trình giao thông, viễn thông, điện lực					
Đường bị hư hỏng (km)	113.814	51.625	165.438	69%	31%
Số cầu, kênh (cái)	20.880	20.864	41.744	50%	50%
Trạm thu phát sóng (trạm)	3.809	24.435	28.244	13%	87%
Cột điện (cột)	10.057	76.528	86.585	12%	88%
Trạm biến thế (trạm)	266	4.375	4.641	6%	94%

Nguồn: Tổng cục Thống kê và Văn phòng thường trực Ban chỉ đạo phòng chống lụt bão Trung ương

khả năng tài chính của Ngân sách địa phương. Riêng giai đoạn 2009- 2013, khoản chi khắc phục hậu quả thiên tai là 55.500 tỷ đồng và chủ yếu là chi cứu trợ khẩn cấp, mức chi này chiếm tỷ trọng khoảng 60% khoản trích lập dự phòng trung ương và chỉ đảm bảo hỗ trợ 30% giá trị thiệt hại do thiên tai, bão lũ gây ra.

Kết quả khai thác bảo hiểm tài sản công trong năm 2014 tại Việt Nam cho thấy: Có khoảng 1.000 cơ quan, tổ chức, đơn vị mua bảo hiểm tài sản công (chiếm 1%). Các loại tài sản công được mua bảo hiểm bao gồm tòa nhà, máy móc thiết bị, cơ sở hạ tầng với tổng giá trị được bảo hiểm là 46%. Các công trình cơ sở hạ tầng như cầu, đường... chỉ tham gia bảo hiểm trong thời

gian xây dựng, chưa tham gia bảo hiểm sau khi hoàn thành và đưa vào sử dụng. Mặc dù, trong thời gian qua công tác bảo hiểm tài sản công cũng đã đạt được một số kết quả đáng ghi nhận. Tuy nhiên, thị trường bảo hiểm Việt Nam nói chung vẫn còn khá nhỏ về quy mô, tỷ lệ doanh thu phí trên GDP mới chỉ đạt mức xấp xỉ 2% so với mức trung bình 3,2% trong khu vực ASEAN và 6,5% trên toàn thế giới. Điều này cho thấy tiềm năng của thị trường rất lớn, còn nhiều cơ hội để phát triển bảo hiểm tài sản công.

2. Giải pháp đẩy mạnh công tác bảo hiểm tài sản công của Việt Nam

Để đẩy mạnh công tác bảo hiểm tài sản công

xem tiếp trang 29

TÀI LIỆU THAM KHẢO

1. Quyết định 128/QĐ-TTg ngày 02/08/2007 về Phát triển thị trường vốn ở Việt Nam đến năm 2010 và tầm nhìn năm 2020.
2. Tóm tắt báo cáo về triển vọng kinh tế thế giới của IMF năm 2013.
3. Dự thảo đề án thành lập thị trường trái phiếu Chính phủ chuyên biệt của Ủy Ban chứng khoán nhà nước, tháng 08/2007.
4. Các hệ thống tài chính và sự phát triển của Ngân hàng thế giới, năm 2013.
5. David Bland "Bảo hiểm nguyên tắc và thực hành" Học viện bảo hiểm Hoàng gia Anh, năm 1999.

SUMMARY

Perfection of public property insurance in Vietnam

In recent years, Natural Hazard flooding due to global climate change has tended to rise and occurred tremendously. The unusual weather- storms, floods, tsunamis, earthquakes, drought and prolonged cold- have caused more damage to the global economy and made a huge impact on the investment environment of countries around the world in general, and of Vietnam in particular; especially, the impact has even been worse in developing countries whose non-life market insurance- an important financial capacity required for natural disaster relief- is still rather new and limited. Cost of reconstruction and rehabilitation after the disaster of the countries affected by natural disasters is very weak and depend on government and households. Property insurance is one of the important measures that many countries have used to reduce the cost burden of the government and households due to natural disasters. So the question to tackle: What does the public property insurance cover? And what measures are being taken to promote the insurance of public property? In this article the author wishes to clarify further the above issues.

THÔNG TIN TÁC GIẢ

Nguyễn Thị Mỹ Dung, Tiến sĩ

Đơn vị công tác: Văn phòng Bộ Tài chính tại Tp. Hồ Chí Minh

Lĩnh vực nghiên cứu chính: Kinh tế, Tài chính- Ngân hàng

Tạp chí tiêu biểu đã có bài viết đăng tải: Tạp chí Ngân hàng, Tạp chí Công Ngân hàng, Tạp chí Tài chính- Marketing, Tạp chí Phát triển và hội nhập

Email: dungufm@yahoo.com

chính, Hà Nội.

9. Quách Đức Pháp (2010), *Cải cách hệ thống thuế phục vụ phát triển kinh tế- xã hội đến năm 2020*, Viện Khoa học tài chính, Hà Nội.

10. Vũ Sỹ Cường (2013), *Giải pháp thu ngân sách Nhà nước năm 2013: Nhìn từ bài học năm 2012*, Tạp chí Tài chính, Tháng 02/2013.

11. Vương Thị Thu Hiền (2013), *Nhân tố ảnh hưởng tới tính bền vững của thu ngân sách và hàm ý đặt ra đối với Việt Nam*, Hà Nội.

SUMMARY

Structure of State Budget Revenue at Hanoi: Current Situations and Solutions

State budget is viewed as state's revenues and expenses for conducting its functions and tasks. Once expense responsibilities have been designed, revenue of state budget should be defined because revenue of state budget in case that is higher than its plan is viewed not good since it is passive in expensing and causes arbitrary expenses. In contrast, if revenue of state budget is not achieved, it makes very difficulty in conducting social politics activities. So it requires revenue of state budget to be sustainable. Therefore in this study, authors analyze structure of state budget in Hanoi in the time series from 2008 to 2016, then give some suggestions for have proper structure of state budget's revenue basing on the perspective of sustainability.

THÔNG TIN TÁC GIẢ

Phạm Quang, Phó Giáo sư, Tiến sỹ

Đơn vị công tác: Viện Kế toán- Kiểm toán, Đại học Kinh tế Quốc dân

Lĩnh vực nghiên cứu chính: Kế toán tài chính, Kế toán quản trị, Phân tích báo cáo tài chính

Tạp chí tiêu biểu đã có bài viết đăng tải: Tạp chí Kinh tế & Phát triển, Tạp chí Nghiên cứu Khoa học Kiểm toán, Tạp chí Kế toán & Kiểm toán.

Email: quangp@neu.edu.vn

Trần Mạnh Dũng, Tiến sĩ, CPA

Đơn vị công tác: Viện Kế toán- Kiểm toán, Đại học Kinh tế Quốc dân

Lĩnh vực nghiên cứu chính: Kiểm toán, Kế toán và Tài chính

Tạp chí tiêu biểu đã có bài viết đăng tải: Tạp chí Kinh tế & Phát triển; Tạp chí Thương mại; Tạp chí Kế toán & Kiểm toán; Internationalization Studies; Tạp chí Nghiên cứu Khoa học Kiểm toán; Journal of Economics & Development.

Email: tmdungktoan@yahoo.com

tiếp theo trang 21

của Việt Nam hiện nay, theo tôi cần có các giải pháp như sau:

Thứ nhất, hoàn thiện hành lang pháp lý theo nguyên tắc đồng bộ, kịp thời, hiệu quả và phù hợp theo thông lệ quốc tế.

Thứ hai, lựa chọn các doanh nghiệp có năng lực tài chính vững mạnh để cung cấp dịch vụ bảo hiểm tài sản công và quy định cụ thể những doanh nghiệp nào được nhận tái bảo hiểm.

Thứ ba, quy định rõ về điều kiện bảo hiểm, mức phí bảo hiểm tối thiểu đối với tài sản công.

Thứ tư, cần phải quy định bắt buộc bảo hiểm tài sản công và *đối tượng* mua bảo hiểm tài sản công.

Thứ năm, xây dựng và đào tạo đội ngũ bảo hiểm chuyên nghiệp, có đủ trình độ để nắm bắt thông tin, biến động để đáp ứng xu hướng hội nhập toàn cầu của doanh nghiệp bảo hiểm.

Thứ sáu, tăng cường hợp tác, giao lưu với các doanh nghiệp bảo hiểm nước ngoài để học hỏi kinh nghiệm, trao đổi nguồn nhân lực. ■